

ДО

ВЪРХОВЕН АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД

гр. София, 1000, бул. „Ал. Стамболийски“ № 18

ЧРЕЗ

НАЦИОНАЛНА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА

**Ж А Л Б А**

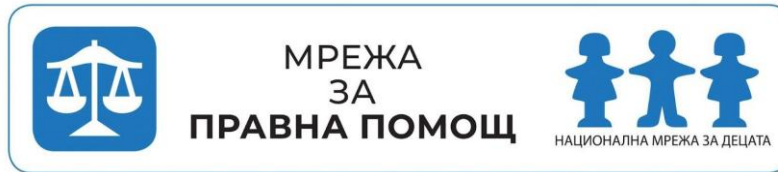
ОТ: СДРУЖЕНИЕ „НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА“, с ЕИК: 175121020, със седалище и адрес на управление: гр. София 1463, бул. „Витоша“ № 58, ет. 4, **представявано от своя Изпълнителен директор Георги Василев Богданов**

СРЕЩУ: УКАЗАНИЕ ЗА РАБОТА СЪС СПИСЪК НА ДИЕТИЧНИ ХРАНИ ЗА СПЕЦИАЛНИ МЕДИЦИНСКИ ЦЕЛИ ЗА ДОМАШНО ЛЕЧЕНИЕ, ЗАПЛАЩАНИ НАПЪЛНО ИЛИ ЧАСТИЧНО ОТ НЗОК № РД-16-32 ОТ 30.04.2024 Г., УТВЪРДЕНО ОТ ВР. И.Д. УПРАВИТЕЛ НА НЗОК

Правно основание: чл. 179 и следващи от АПК

**УВАЖАЕМИ ВЪРХОВНИ АДМИНИСТРАТИВНИ СЪДИИ,**

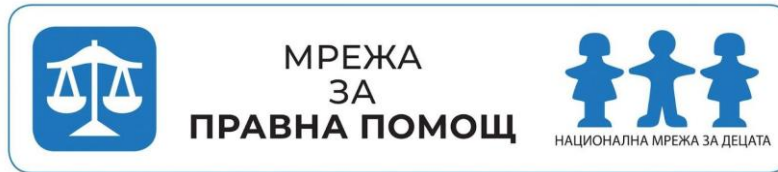
С настоящото и в законоустановения срок обжалвам, от името на СДРУЖЕНИЕ „НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА“, с ЕИК: 175121020 („НМД“, „Жалбоподателя“ или „Сдружението“), Указание за работа със списък на диетични храни за специални медицински цели за домашно лечение, заплащани напълно или частично от НЗОК № РД-16-32 от 30.04.2024 г., утвърдено от временно изпълняващия длъжността управител на Националната здравноосигурителна каса („НЗОК“), (наричано по-долу за краткост „Указанието“), конкретно в т. 9.7 „Тежко белтъчно-калорийно недохранване, неуточнено (E43); Умерено белтъчно калорийно недохранване (E44.0) от Раздел II на



**Указанието**, в която са нормирани условия за реимбурсация на диетични храни, предпоставящи дискриминационно и неравноправно третиране на деца и възрастни, страдащи от белтъчно-калорийно недохранване. Обжалваният акт в горепосочените точки е незаконосъобразен, неправилен и необоснован, издаден в противоречие с материалния и процесуалния закон, с оглед на което моля да бъде отменен.

### **1. ФАКТИЧЕСКА ОБСТАНОВКА:**

- 1.1.** Национална мрежа за децата („НМД“) е обединение на над 130 граждански организации и експерти от цяла България, работещи с и за деца и семейства. Организацията съществува от 18 години, следвайки принципите за насърчаването, защитата и съблюдаването на правата на детето, и за обезпечаване на мулгисекторна подкрепа за семействата с деца в България. През последните близо две десетилетия, обединявайки и развивайки широка, обществено значима мрежа от организации и съмишленици, НМД е постигнала много за защитата на правата на децата и подкрепата за семействата в България. От 2019 г., при НМД функционира Мрежа за правна помощ, в която понастоящем доброволстват 31 изявени български адвокати и правозащитници. Част от конституиращите НМД организации работят пряко с деца и възрастни с различни заболявания и увреждания, които ежедневно се борят за физическото си оцеляване и са принудени да разчитат на дарителски средства, за да набавят жизнено необходимата им диетична храна за специални медицински цели („ДХСМЦ“).
- 1.2.** От няколко години **Национална мрежа за децата и сдружение „Общност Мостове“**, наред с още 24 граждански организации, десетки лекари (в т.ч. проф. д-р М. Георгиева; д.м. проф. д-р Ружа Панчева; д.м.; доц. д-р Иван Янков, д.м.; д-р Мила Байчева, д.м) и родители от цялата страна, системно се застъпваме за правата и благосъстоянието на децата и възрастните с недохранване, вкл. конкретно за това НЗОК да приеме в Списъка на заболяванията, за чието домашно лечение Касата заплаща напълно или частично лекарства, медицински изделия и медицински храни, два допълнителни кода по МКБ 10 – E43 за „Тежко белтъчно-калорийно недохранване, неуточнено“ и E44.0 за „Умерено белтъчно-калорийно недохранване“, на основание които **държавата да започне в срочен порядък, прозрачно и равноправно, да реимбурсира ДХСМЦ за всички деца и възрастни в страната, страдащи от недохранване.**
- 1.3.** В този контекст са многобройните публикации, експертни становища, позиции на НМД и Сдружение „Общност Мостове“ до НЗОК, Министерство на здравеопазването и други релевантни институции, ведно с медийните публикации и участия на експерти



от Мрежата.<sup>1234</sup> НМД и Сдружение „Общност Мостове“ са представени във всички консултативни процеси, касаещи реимбурсацията на ДХСМЦ за деца и възрастни, на равнища законодателна и изпълнителна власт.

1.4. Независимо от значимия успех на застъпничеството ни и промените от 2023 г. насетне (приети кодове Е43 и Е44.0, изработена спецификация на ДХСМЦ, проведена обществена поръчка, договорени цени от доставчици и др.), към края на м. април 2024 г. продължаваха да липсват указания за отпускане на ДХСМЦ и диагностични критерии за оценка на състоянието на пациентите. Месеци наред лекари експерти (педиатри, детски гастроентеролози и гастроентеролози, обслужващи пациентите над 18 г.), които ежедневно лекуват деца и възрастни с недोхранване, отправяха - ползвайки в т.ч. НМД, Мрежата за правна помощ на НМД и Сдружение „Общност Мостове“ - препоръки, свързани с указанията за отпускане на ДХСМЦ. За пример, прилагаме изпратеното до Министерство на здравеопазването и НЗОК Становище относно промени и допълнения в указанието за работа със списък на диетични храни за специални медицински цели за домашно лечение от 03.04.2024 г. (Приложение № 3).

1.5. Въпреки изготвените от НМД и лекарите зад каузата за ДХСМЦ препоръки, на 30.04.2024 г. НЗОК издаде Указание, влязло в сила след утвърждаване от вр. и.д. управител на НЗОК, посредством което държавата незаконосъобразно, необосновано и дискриминативно лишава стотици деца и възрастни с тежки състояния на белтъчно-енергийно недохранване от достъп до животоспасяващите ДХСМЦ, което обуславя и нуждата от депозирането на настоящата Жалба.

## 2. ПРАВЕН ИНТЕРЕС И ДОПУСТИМОСТ НА ОСПОРВАНЕТО НА УКАЗАНИЕТО:

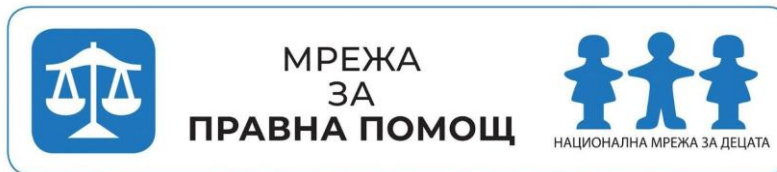
Атакуваното Указание пряко засяга правно защитените интереси и легитимни очаквания на деца и родители, чиито права на НМД е отредено по Устав да брани. С оглед

<sup>1</sup> <https://nmd.bg/neobhodimi-sa-speshni-dejstviya-za-osiguryavane-na-dostap-do-mediczinski-hrani-na-vsichki-nuzhdaesthi-se-pacienti/>

<sup>2</sup> <https://nmd.bg/sdruzhenie-obstnost-mostove-sled-reshenieto-na-nzok-za-mediczinskite-hrani-nyama-vrasthane-nazad/>

<sup>3</sup> <https://nmd.bg/nad-550-balgarski-decza-s-the-poluchavat-mediczinskite-hrani-kato-grizha-ot-darzhavata-vmesto-da-chakat-na-daritelski-kampanii/>

<sup>4</sup> <https://nmd.bg/nmd-s-the-obzhalva-publikuvanite-ot-nzok-usloviya-za-otpuskane-na-mediczinskite-hrani/>



на това, Сдружението отговаря на даденото определение в § 1, т. 2. от Допълнителните разпоредби на АПК за организация и предвиденото в разпоредбата на чл. 186 от АПК право да обжалва по съдебен ред административни актове. **Считаме, че са налице критериите, възведени в Тълкувателно решение № 2 / 12.02.2010 г. на Общото събрание на съдиите на ВАС по тълк. дело № 4 / 2009 г., съгласно които ЮЛНЦ могат да оспорват административни актове при наличието на правен интерес, обоснован от предмета на дейност и целите, за които са учредени.**

Тъй като с оспорваното Указание се засягат негативно права, свободи и законни интереси на деца и родители, чието опазване е в предмета на дейност на НМД, и се въздейства отрицателно върху гражданска кауза – на която сдружението от години е олицетворител, в настоящия случай следва да бъде прието, че е налице правен интерес от оспорване на процесното Указание.

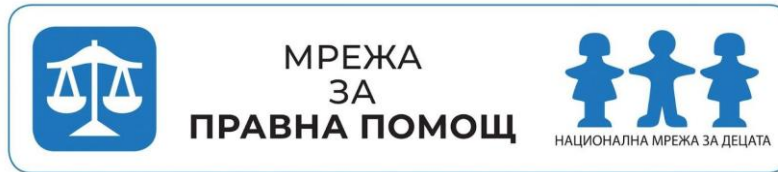
В допълнение, Жалбата е подадена при спазване на законовия срок за оспорване на общи административни актове, поради което **моля да бъде прието, че настоящото производство е допустимо.**

### **3. ПРАВНИ АРГУМЕНТИ ПО ОСНОВАТЕЛНОСТТА НА ЖАЛБАТА:**

Указанието за работа със списък на диетични храни за специални медицински цели за домашно лечение, заплащани напълно или частично от НЗОК № РД-16-32 от 30.04.2024 г., утвърдено от вр. и.д. управител на НЗОК, е незаконосъобразно, неправилно и необосновано, издадено в противоречие с материалния и процесуалния закон.

#### **3.1. За всички пациенти до и над 18 г. атакуваното Указание необосновано и противоправно поставя дискриминативното условие ДХСМЦ да бъдат използвани изключително за самостоятелно хранене**

Както бе посочено, с оспорвания акт НЗОК необосновано и противоправно поставя условието за всички пациенти до и над 18 г. ДХСМЦ да се използват изключително за самостоятелно хранене – т. 9.7 от Раздел II гласи, че „*храните за ентерално хранене се предписват само за самостоятелно пълноценно хранене*“. Тази лимитативна разпоредба дискриминационно лишава от възможност за реимбурсация на ДХСМЦ всички останали пациенти с разнообразни диагнози и състояния, при които частичен прием на друга храна е възможен, но които пациенти също се нуждаят от животоспасяваща ДХСМЦ. Посочените ограничения не са обусловени от друга, по-висша цел, която да ги направи допустими, а на практика постигат единствено накърняването на легитимния интерес от достъп до ДХСМЦ на голям брой пациенти с белтъчно-калорийно недохранване, без дори да се мотивират причините, довели до подобно ограничение.



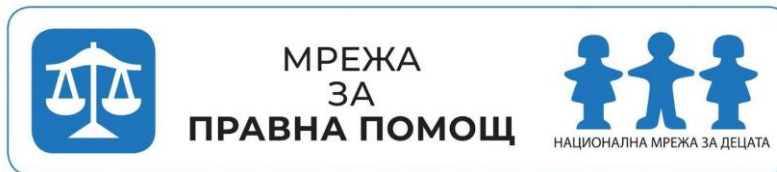
Подобно изискване от страна на НЗОК е в противоречие не само с отправяните от горесцитираните граждански организации, лекари и пациенти препоръки, но и с всички относими световни препоръки за добра медицинска практика. В този контекст, към настоящата Жалба прилагаме Становище от 05.09.2023 г. на медицински експерти относно значението на домашното ентерално хранене и суплементиране за лечение на болестно обусловено среднотежко и тежко белтъчно-калорийно недохранване (E43, E44.0) (Приложение № 4). Прилагаме също научен материал на английски език, изготвен от Европейската асоциация по клинична нутрициология (ESPEN), посветен на домашното ентерално хранене (Приложение № 5).

### **3.2. За пациенти над 18 г. в т. 9.7 от Раздел II на процесното Указание необосновано и противоправно се поставя дискриминативното условие ДХСМЦ да се реимбурсират след представянето на епикриза, удостоверяваща необходимостта от поставянето на сонда или на стома**

Т. 9.7.1 съдържа дискриминативното условие е-протокол за реимбурсация на ДХСМЦ да се издава единствено след представянето на епикриза, издадена от ЛЗБП, удостоверяваща необходимостта от поставянето на сонда или на стома. Тази лимитативна разпоредба също изцяло дискриминационно лишава от възможност за реимбурсация на ДХСМЦ всички пациенти над 18 г. с разнообразни диагнози и състояния, при които не е необходимо поставянето на сонда / стома, но които пациенти също се нуждаят от животоспасяваща ДХСМЦ. В случай че тези правила останат в сила, то на практика, ако един млад човек с муковисцидоза трябва да си набавя допълнително калории, за да може да се възстанови и да оживее, то той ще следва да бъде умишлено подложен на хирургическа интервенция за поставяне на гастро стома (с всички физически и психологически щети от същото), за да покрие критериите на процесното Указание и да бъде възможно да получи ДХСМЦ като здравна грижа от държавата.

### **3.3. Към Указанието изцяло липсват мотиви от каквото и да е естество, което всякога се приравнява на нарушение на процесуалните правила**

Оспореното Указание, издадено на основание чл. 19г от Наредба № 10 от 2009 г. за условията, реда, механизма и критериите за заплащане от Националната здравноосигурителна каса на лекарствени продукти, медицински изделия и на диетични храни за специални медицински цели и на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания, договаряне на отстъпки и възстановяване на превишените средства при прилагане на механизъм, гарантиращ



предвидимост и устойчивост на бюджета на НЗОК, е общ административен акт по смисъла на чл. 65 от АПК – с него се създават права и задължения и непосредствено се засягат права, свободи и законни интереси на неопределен брой лица. За да бъде един административен акт законосъобразен, той следва да е мотивиран, както и да съдържа фактически и правни основания за своето издаване.

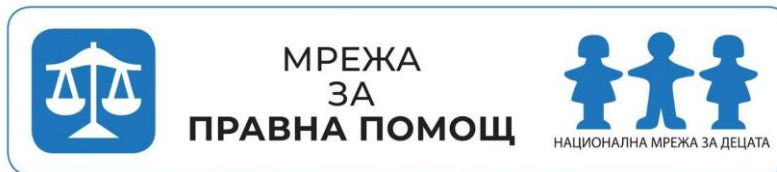
Изискването за мотивиране на акта означава той да съдържа конкретни съображения за издаване – както фактически, така и правни, каквито в процесния случай изцяло липсват. Освен конкретни, тези съображения следва да бъдат и напълно относими към материалното право, а **в настоящата ситуация такива не са изложени, вероятно и защото подобни не са налице, предвид въведените дискриминативни диагностични критерии и методи за лечение на пациенти с белтъчно-енергийно недохранване.** Мотивите са задължителен реквизит на административния акт и съставляват изложение на направените от административния орган разсъждения по фактите и обстоятелствата от значение за случая. Неизпълнението на изискванията, очертаващи законовия статут на административния акт, съставлява основание за отмяна по аргумент от чл. 146 от АПК, което молим да бъде прието в настоящия случай. Дори и самостоятелно на това основание процесният акт подлежи на отмяна, поради допуснатото съществено процесуално нарушение.

### **УВАЖАЕМИ ВЪРХОВНИ АДМИНИСТРАТИВНИ СЪДИИ,**

С оглед гореизложеното и след като се убедите в истинността и основателността на представените факти и обстоятелства, моля да прогласите нищожността на Указание за работа със списък на диетични храни за специални медицински цели за домашно лечение, заплащани напълно или частично от НЗОК № РД-16-32 от 30.04.2024 г., утвърдено от временно изпълняващия длъжността управител на Националната здравноосигурителна каса – в т. 9.7 „Тежко белтъчно-калорийно недохранване, неуточнено (E43); Умерено белтъчно калорийно недохранване (E44.0) от Раздел II на Указанието. В алтернатива и в случай, че сметете Указанието за законосъобразно, моля да го отмените в т. 9.7 от Раздел II като неправилно и необосновано, издадено в противоречие с материалния и процесуалния закон.

Моля, в случай че настоящата Жалба бъде уважена, да ни бъдат присъдени, на основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, разноските, направени в хода на настоящото производство, които ще уточним допълнително преди началото на съдебните прения.

**Доказателствени искания:**



- I. Моля Националната здравноосигурителна каса да бъде задължена да **представи цялата преписка по издаването на Указанието за работа със списък на диетични храни за специални медицински цели за домашно лечение, заплащани напълно или частично от НЗОК № РД-16-32 от 30.04.2024 г.**, от която следва да са видни използваните от Касата критерии и мотиви при изготвянето на атакуваните от нас дискриминативни диагностични критерии и методи за лечение на пациенти с белтъчно-енергийно недохранване.

**Приложения:**

1. Препис от Жалбата и приложенията към нея за ответната страна;
2. Документ за платена държавна такса;
3. Становище относно промени и допълнения в указанието за работа със списък на диетични храни за специални медицински цели за домашно лечение от 03.04.2024 г.;
4. Становище на медицински експерти от 05.09.2023 г. относно значението на домашното ентерално хранене и суплементиране за лечение на болестно обусловено среднотежко и тежко белтъчно-калорийно недохранване (E43, E44.0).
5. Научен материал, посветен на домашното ентерално хранене, изготвен от Европейската асоциация по клинична нутрициология (ESPEN).

13.05.2024 г.  
гр. София

С уважение: \_\_\_\_\_  
Георги Василев Богданов